

hogy mások értékítélete alapján határozzuk meg magunkat? Az előadás, az irodalmi alapanyag okán epikus marad, nem sikerül drámává alakítani. A zene sokszor lelassítja a ritmust, vagyis meglehetősen egyenetlen a kialakuló kép, és a megszólalásokon is akad még munka. Ugyanakkor nyugodtan tekinthetjük az előadást egy tanulási folyamat részének, s ily módon fontosnak.

A magyargéci Gárdonyi Géza Színjátszó Kör szinte lehetetlen feladatra vállalkozott, amikor *Kalkuttai Teréz anyja életét* kívánta bemutatni a színpadon. Hegedűs Gergő Máté szemlátomást nagy munkát fektetett az előadásba, de sok szereplő alázatos – ámbár papírízű – szövegmondása sem elég ahhoz, hogy a jeles és példaértékű történet, amely valójában képek felvillantásának sorozata, életre keljen. Az ügyesen változó festett háttér nem képes ellensúlyozni az előtérben zajló jelenetek élettelenességét, pedig nagyon szurkoltunk a lelkes csapatnak.

Meglepetésként hatott viszont a Pimasz Kamasz (Balassagyarmat) előadása. A *Tűvétevők* igazi parasztkomédiaként formálódott, szemlátomást rutinos színjátszókat mutatott. A szövegek szinte mind energiával telten szólaltak meg, a legtöbb helyzet meglehetősen tisztázott. Nagyon nehéz, amire a színjátszók vállalkoztak, de fiatal koruk dacára sok ponton – nyilván B. Nyiregyházi Ágnes rutinjának köszönhetően – ügyesen oldották meg a szituációkat. S ami még nagy előny, minden megvan ahhoz, hogy továbbfelesszék tudásukat, s a jövőben még pontosabb szerkezetű előadásokkal álljanak közönségük elé.

A balassagyarmati Palánták *A kiskakas rézgarasáról* meséltek nekünk, kedvesen, rendezett és szép színpadképben. Öröm volt, hogy a szöveget értelmezték, szépen tolmácsolták – köszönhetően Tóthné Szarvas Márta és Garamvölgyi Attiláné munkájának –, sajnos, túl sok illusztratív jelleggel. Néhány dramaturgiai kérdésen túl, amelyek könnyedén javíthatók, a gyerekek felszabadult játéka üde színfoltként marad meg emlékeimben.

Tóth Zsuzsanna

Családias találkozó Szombathelyen

Szombathely, Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ, 2012. május 19.

Szombathelyre szinte haza járok, sokadik éve hívnak, várnak a színjátszó találkozók zsűrijébe. Régi, kedves ismerősök a szervezők, és többnyire a csoportvezetők is, jó érzés évről-évre figyelni a „régii” színjátszó gyerekek növekedését, fejlődését – minden tekintetben –, és jó érzés látni a kisebb-nagyobb újak csatlakozását is. Mindig érdeklődve figyelem, hogy a régiek miként újulnak meg, és az is üdítő, ha fiatal, tehetséges csoportvezetők tűnnek fel, és terelik az érdeklődő gyerekeket izgalmas előadások megszületéséig. Csodálom Bajó Éva kitartását, elkötelezettségét, ahogy az évről-évre romló anyagi körülmények között – az idén gyakorlatilag népművelőként egyedül – szervezte, irányította, vezette a találkozót, úgy, hogy a résztvevők ne a nehézségeket, hanem a játék, az együttlét örömét vigyék haza az emlékeikben.

Vas megyében valami miatt viszonylag kevés színjátszó csoport mutatja meg magát ezeken a találkozókön. Több hullámhegyet és -völgyet éltünk már meg az elmúlt években. A tavalyi „fellendülés” után – amikor nyolc csoport jött a bemutatóra –, az idén öt társaság mutatta meg, hol tart most a színjátszás útján. Azt próbálom felidézni – hosszabb idő távlatából –, milyen „kép” maradt meg bennem egy-egy előadásról. Valószínűleg ez nagyon szubjektív lesz. Vállalom.

Rövid összefoglaló következik ábécé sorrendben.

A kis gyufaárus lány. Csodaszarvas, Kőszeg, csoportvezető Takóné Hoós Ildikó

Andersen meséjének – a megszokott történetmeséléstől eltérő – újabb átdolgozását láthattuk. A vegyes életkorú, főleg kiskamaszokból álló csoport, vezetőjével együtt azért választotta a történetet, mert az elszegényedés, a munkanélküliségből adódó kilátástalan helyzet ma sok családot és ezzel együtt egyre több gyereket is érint. A csoportvezető-rendező rendhagyó módon próbálta ötvözni Andersen eredeti szövegét a keresztény szentírásból vett idézetekkel, valamint valóságos, mai, intézeti gyerekek életét megidéző rövid monológokkal. A kissé statikus, néhány tárggyal jelzett színpadképben (pad, lámpa, szék), stílusos jelmezekben csak néhány „élő” jelenet erejéig mutatkozhatott meg a gyerekek tehetsége, feszültségkeltő ereje (például az elegáns nő párbeszéde a gyerekével, vagy a részeges apa és a kislány kettőse, az apa és cimborái). Az előadás mozaikszerű: rövid jelenetek, monológok, „emelkedett” keresztény szövegek, reflektálások sora, amelyek azonban nem váltak egységes színpadi játékká. Az ezüstminősítést az egyedi megközelítés, az útkeresés és a gyerekek tiszta, érthető, a helyzeteknek megfelelő színpadi beszéde indokolta.

Dödölle, avagy „Ki viszi haza a lábost?” Pöttyös Hagyományörző Gyermekcsoport, Csehimindszent, csoportvezető Horváth Barnabásné

Most is nagy várakozással néztem a csoport készülődését, vajon mit főzött már ki megint Marika, aki, nem mellesleg, az idén hozta huszadik alkalommal a csoportját a színjátszó találkozóra, hogy megmutassák, ők hogyan idézik fel, őrzik meg elődeik életéből a humoros, sokszor tanulságos történeteket.

A történet egyszerű: amikor az apa fizetéssel tér haza a napszámból, a sokgyerekes szegénycsalád végre jól lakhat. Felesége kölcsönként lábosba főzi családjának a dödöllét, amit annak rendje-módja szerint az utolsó cseppig elfogyasztanak, még a lesült falatokat is kikapargatják. No, és megtörténik a baj, kilyukad a lábas, márpedig az nagy szégyen, hogy lehet úgy visszaadni! Hatalmas veszekedés tör ki a családtagok között, mígnem egy arra tévedt drótoslegény tanácsára úgy döntenek, hogy az vigye vissza a szomszédba az edényt, aki a leghamarabb megszólal. A család „megnémul”, persze csodájára járnak a szomszédok: varázsolnak, áldást kérnek a paptól és így tovább, mindenféle „örülettel” akarják szóra bírni őket. A csoporttól az elmúlt évek egyik legjobb színpadi játékát láthattuk. A történet és az abba ágyazott rigmusok, dalok, ráolvasások szerves egységet alkottak, igazi színházi élményt nyújtottak. Az eredeti tárgyakkal kialakított színpadkép, amely egyszerűen jelezte az egyes helyszíneket, nagyban segítette az önfeledt játékot. Jól szerkesztett jelenetek, remek karakterek, humor, a szereplők tiszta, jókedvű éneke, mindez együtt üdítő szórakozást nyújtott a közönségnek. Nem hiába kaptak vastapsot és arany minősítést.

Vörös Rébék. Reményik Suliszínház, Szombathely, csoportvezető Németh Gyöngyi

A színpadi játék Arany János balladájának izgalmas újragondolása: mi lehet az a motívum, élethelyzet, ami a balladában és a mai tizenévesek életében is adódhat, adódik. Az előadás „hangulatfestés” a diákok közérzetéről, mert az agresszió, az álbarátok „kavarása”, a szerelmesek szétválasztása, megbecstelenítés, egymás kihasználása, sajnos ez mind ott van a mai tizenévesek mindennapjaiban. A rendező, mivel úgy tudom, hogy tanítja is az irodalmat, jó szemmel vette észre, hogyan kapcsolható össze Arany balladája a diákok mai életével, az előadás is az ő gondolataikat, ötleteiket figyelembe véve született.

A csoportvezető kihasznál minden színpadi lehetőséget, fényekkel, jó zenei aláfestéssel, hangeffektusokkal és feszesen megszerkesztett jelenetekkel nyújt színházi élményt. A színpadi megjelenítésben a beszéden kívül nagyon sok szimbolikus mozgáselemet alkalmaznak.

A színpadi játék két síkon folyik – a kiskamaszok mindennapi élete és a ballada történései. Egy-egy kiemelt ballada-részlet megjelenik a mai élet síkján is, ezek fények, zenei elemek segítségével folynak át egymásba, mindig tudjuk, hogy éppen most melyik síkon vagyunk.

Bevallom, nagyon keveset jegyzeteltem, teljesen lekötött a gyerekek intenzív színpadi jelenléte, a feszültségekkel teli jelenetek, a nagyon erős, kiemelt képek. Valószínűleg nem volt hibátlan az előadás, de az élményben ez nem zavart. A csoport arany minősítést kapott.

Semmire semmi gondom. Soltis Színház Gyermekstúdiója, Celldömölk, csoportvezető: Marton Mária

A Mátyás királyról – vagy inkább a vajdáról és egy okos béreslegényről szóló történetet a hatfős csoport kamaratérben játszotta. Egy paraván, néhány kellék, egyszerű jelmezek segítségével jóízű, fergeteges humorú, pergő előadás született. A rendező jó stílusérzékkel nyúlt a meséhez, teljes mértékben a hat színjátszóra (5 lány, 1 fiú) igazítva a szerepeket. A színpadi játékot citeraszóra járt táncsalindította, bemutatva a történet szereplőit. A mesélőt talicskában tolják a helyszínre, kicsit félreállítva, aki ott is van meg nincs is, (az „üres járatokban” Rubik-kockával játszik), nem lóg ki a játékból, akkor szólal meg, amikor tovább kell lendíteni a történetet, ami persze elég egyszerű.

Mátyás király országjárás közben elcsodálkozik a vajda házáat virító feliraton: „Semmire semmi gondom”. Micsoda ember lehet az, akinek nincs semmi gondja, majd ad ő neki gondolkodni valót, a vajdának meg kell felelnie három kérdésre. Persze, ahogy az már lenni szokott, akad egy okos legény a közelben, akinek a vajda lányáért dobog a szíve, az válaszol, a lányért cserébe. No és a történet pozitív befejezésében nagy szerepet játszik a vajda nem éppen buta felesége is.

A jókedvű előadás – amiben a szereplő gyerekek megmutathatták ének- és tánctudásukat is -, azt sugallta, hogy örüljünk annak, és becsüljük meg, amink van, és sose veszítsük el a humorérzékünket.

Arany minősítést kaptak.

Sárkány és papucs. Varázskör Színjátszók, Rum, csoportvezető: Bozi Jánosné

A történet alapját (mint később megtudtuk) Dargai Attila hasonló című rajzfilmje ihlette. Bevallom, nem ismerem. Ez persze nem baj, de lehet, hogy segített volna a történet megértésében, aminek fonalát elvesztettem, mindjárt az elején. A történetben szerepel Arthur király, Ginevra, a hitvese, Lancelot és Merlin, udvarhölgyek, sárkány, van elrablás, visszaszerzés és ilyesmi.

Az előadás sajnos: „Állatorvosi ló” – szövegben hangzik el, ami megtörténhetne; ének- és zenebejátszás, élő ének, ABBA szám átírt szövegére közös tánc váltakoznak, szóval minden van, amiről egy osztálynyi

gyerek azt gondolta, hogy jópofa, és azt ők szívesen „előadnák” másoknak is. A jó szándékú csoportvezető pedig szinte minden rendező elvet félretéve, hagyta őket. De mint tudjuk, „a jó szándék kevés...” Így aztán az előadás kissé(?) eklektikusra sikeredett. A bronzminősítés elsősorban a bátran, jókedvűen, a párbeszédekben hitelesen megszólaló gyerekeknek szólt, bátorításképpen, a csoportvezetőnek pedig a jövőre nézve némi útmutatást adtunk, hogyan, mivel segítheti a szerepelni vágyó gyerekeket.

Sz. Pintér Rozália

Érvényes tanulságokkal

Nyárasd, Kultúrház, 2012. május 10.

Mindig nagy izgalommal megyek a határon túli csoportokat nézni, mert bármennyire azonos anyagból építkezünk, sokszor a létrejött előadásokban teljesen másfajta szemlélet tükröződik, mint nálunk. Ez a másság vonzó, időnként furcsa is. És nagyszerű a családi hangulat, amit nem először éreztem, a közvetlen, személyes kapcsolat a csoportok között. Itt aztán tényleg igaz, hogy mindenki ismer mindenkit...

A Dunamenti Tavasz nyárasdi válogatóján színes csokrot kaptunk bábos és színjátszó előadásokból. Utóbbiak igazán egyenletes, szép színvonalon teljesítettek. Nagyon „szemrevaló” és leleményes volt a Magyar Gál Livia és Nagy Irén által vezetett Tekergőcök előadása – *A mesék útvesztőjében* címmel. Voltaképpen egy szerkesztett játékot látunk, meseelemekből, kis rögtönzésekből alakítva. Már nem először egy meghatározó kellék állt a középpontban, szinte szervezőerőként, ezúttal egy nagy üst – nagyanyáink szilvalekvár-főzései jutottak eszembe róla... No, meg van még lepel, amit akár gyorsan növvő paszuly-szárként is használni tudnak. Felszabadultan játszanak a gyerekek, jó motívumokat szönek friss játéku-
ba.

Hasonlóképpen jóízű munka van a Tekergők (vagyis a nagyobbakból álló csoport) előadása mögött is, noha *Az ember vagy farkas* című előadásuk sok kérdést vetett fel, s időnként bizony az anyag gyözedelmeskedett a játszóik erőfeszítése felett. Az mindenképpen figyelemre méltó, hogy egy érvényes gondolkodási menethez, mondhatni egy identitás-keresési úthoz kiindulási pontként használták Maugli történetét...

A Kis Virgoncok Fodor Misi régi sikerét, *A kiskondást* elevenítették fel, nagyszerű pillanatokkal (azon túl, hogy jólesett Misire gondolni, és emlékezni arra a hajdani tatabányai előadásra...). A rendező, Mózes Hajnalka jó érzéssel vezette a gyerekeket, és telitalálat a főszereplő kiskondás figurája is. Az ügyes és felkészült gyerekek tökéletesen lekötötték az időnként hullámzó figyelmű közönséget is. Sok kreatív ötlet, jó megszólalások, időnként már-már karikatúraszerű túlzások színezik a mesét. Ami csöppnyi hiányérzetet hagy bennem, hogy a szerelem mint a „mindentlátást” is gátló érzemény, nem mutatkozik meg igazán. De ami késik, nem múlik. Talán majd Pakson...

A Fókusz Diákszínpad (vezetőjük Jarábik Gabriella) itt, Nyárasdon is bemutatkozott (korábban láttam őket Győrben, egy másik előadással). A *Toldit* sokan, számos diákelőadásban és sokféleképpen próbálták már színpadra állítani, jelentem, ez is egy érvényes és élvezetes megoldási lehetőség. (Önmagában nagyszerű, hogy megtanulják a veretes sorokat.) A történetet szépen, számos leleményes megoldást beleszöve, elmesélik. A jellemek megformálását és a szituációk pontos kibontását ugyanakkor nehezíti, hogy György szerepe egy lánynak jutott.

A felsoroltakból is látszik, hogy a felvidéki csoportok ugyanabból építkeznek, mint a hazaiak, a megvalósítások mégis különös ízekkel telítettek.

Tóth Zsuzsanna

Az V. Gyermekszínház Műhelytalálkozóról

Bácsfeketehegy, 2012. június 16-17.

Nem először nézhettem végig a vajdasági magyar nyelvű gyermekszínházok éves seregszemléjét. Néhány éve még számtalan, a gyermekszínház alaphibáit elkövető előadást láthattunk, alig akadt színvonalában kiemelhető produkció. A Vajdasági Magyar Művelődési Intézet és a Vajdasági Magyar Drámapedagógiai Társaság tanfolyamainak, mentor- és drámafutár programjainak köszönhetően is a helyzet mára megváltozott: számos színházi pillanatnak, remek ötletnek és igényes produkciónak örülhettünk együtt. Ez a találkozó valóban az, ami a nevében szerepel: ugyanis a csoportok megnézik egymás munkáit, a szakmai beszélgetés alatt korosztályokra bontva, kisebb csapatokban együtt játszanak a fiatalok a vajda-